

ประวัตินำรู้ของ "เทศกาลกินเจ" ประจำปี ๒๕๖๔ มีความสำคัญอย่างไร

เทศกาลกินเจ ประจำปี ๒๕๖๔ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๖-๑๔ ตุลาคม โดยทุก ๆ ปี จะเริ่มกินเจวันแรก ในวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๙ จนไปสิ้นสุดในวันขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๙ ตามปฏิทินจีน เรียกได้ว่าเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ยาวนาน และยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อคนเชื้อสายจีนในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

ประวัติการกินเจ มีความเป็นมาอย่างไร

ความเชื่อเกี่ยวกับ "เทศกาลกินเจ" มีหลายตำนาน แต่สำหรับเรื่องที่น่าเชื่อถืออย่างแพร่หลาย เชื่อว่าการกินเจเริ่มต้นขึ้นในสมัยที่กองทัพแมนจูเข้ามาปกครองชาวจีน ทำให้กลุ่มกองกำลังทหารชาวบ้านที่ชื่อว่า "หง่หัวท้วง" รวมตัวกันต่อต้านกองทัพแมนจู โดยแสดงออกผ่านการถือศีล งดกินเนื้อสัตว์ และผักที่มีกลิ่นฉุน นุ่งขาวห่มขาว ประกอบพิธีกรรมบริการคาถาตามความเชื่อ หวังว่าจะสามารถช่วยเสริมกำลังใจ และป้องกันปืนไฟของกองทัพแมนจูที่ยิงเข้ามาได้

แต่สุดท้ายแล้ว กลุ่มกองกำลังหง่หัวท้วงก็พ่ายแพ้ต่อแมนจู โดยผู้นำทั้ง ๙ คน ถูกจับไปประหารชีวิต ทำให้นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวจีนจึงร่วมกันถือศีลกินผักในเดือน ๙ เป็นระยะเวลา ๙ วัน เพื่อรำลึกถึงบุญคุณของกลุ่มหง่หัวท้วงในอดีต

ทั้งนี้ เทศกาลกินเจในประเทศไทย เป็นรูปแบบความเชื่อและประเพณีที่ปฏิบัติสืบทอดกันในกลุ่มคนเชื้อสายจีน โดยรับเอาแนวคิดจากบรรพบุรุษชาวจีน ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผสมกลมกลืนเข้ากับรูปแบบความเชื่อท้องถิ่น จนกลายเป็นประเพณีเฉพาะของลูกหลานชาวจีนในภูมิภาคนี้

เมื่อถึงช่วงเทศกาลกินเจ ไทยมักจะจัดงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่เพื่อสืบสานประเพณี ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาร่วมงาน สำหรับงานกินเจที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับได้แก่ งานกินเจเยาวราช กรุงเทพฯ และงานกินเจ จ.ภูเก็ต

ส่วนชาวจีนแผ่นดินใหญ่ในปัจจุบัน เชื่อว่าการกินเจ คือการสักการะพระพุทธเจ้า ๗ พระองค์ และพระมหาโพธิสัตว์ ๒ พระองค์ รวมเป็น ๙ พระองค์ ซึ่งชาวจีนจะเรียกเทศกาลนี้ว่า "เทศกาลเฉลิมฉลองของพระราชาราชทั้ง ๙"

เปิดความหมายคำว่า "เจ" หมายถึงอะไร

คำว่า "เจ" (齋) หรือ "ใจ" (ภาษาจีนกลาง) ในพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน มีความหมายเดียวกับคำว่า "อุโบสถ" เปรียบเสมือนการถืออุโบสถศีล ไม่กินเนื้อสัตว์ ดำรงอยู่ในศีลธรรม ทำให้ความหมายของคำว่า "เจ" สื่อถึง การรักษาความบริสุทธิ์ทั้งกายและใจ เพื่อเป็นการสักการะบูชาองค์เทพที่นับถือ

ส่วนป้ายคำว่า "เจ" ทั้งภาษาไทยและจีน ที่เรามักเห็นในประดับตามห้างร้านต่าง ๆ ในช่วงเทศกาลกินเจ เป็นการสื่อว่า "ไม่มีของคาว" (ไม่มีเนื้อสัตว์) โดยตัวอักษรสีแดง เป็นตัวแทนของความเป็นสิริมงคล ส่วนพื้นหลังสีเหลือง เป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนานั่นเอง

การปฏิบัติตนในช่วงเทศกาลกินเจ ตลอด ๙ วัน ๙ คืน
งดเว้นเนื้อสัตว์ และการทำอันตรายต่อสัตว์
งดนม เนย และน้ำมันที่มาจากสัตว์
งดผักหรือเครื่องเทศที่มีกลิ่นแรง รวมถึงสิ่งเสพติดและของมีเมาต่าง ๆ
งดอาหารรสจัด เผ็ดจัด หวานจัดมาก เปรี้ยวจัด และเค็มจัด
รักษาศีลห้า รักษาจิตใจ และอารมณ์ให้สงบ
ทำทาน อนุเคราะห์ผู้ยาก

ความสำคัญและประโยชน์การกินเจ

การรักษาศีลในช่วงเทศกาลกินเจ หรือประเพณีถือศีลกินผัก นอกจากเชื่อว่าเป็นพุทธบูชาแด่พระมหาโพธิสัตว์กวนอิม และองค์เทพเจ้าที่นับถือแล้ว ยังเป็นกุศโลบายที่ช่วยให้ผู้ถือศีลกินเจ ผู้ที่งดบริโภคเนื้อสัตว์ชนิดต่าง ๆ เป็นเวลา ๙ วัน ได้ฟื้นฟูสุขภาพและขับสารพิษออกจากร่างกาย อีกทั้งการกินผักจะช่วยให้ระบบย่อยอาหารและระบบขับถ่ายทำงานเป็นปกติ ส่งเสริมให้สุขภาพแข็งแรงอีกด้วย.